

יום רביעי 26 ביוני 2024

לכבוד
השופט אשר גרוניס
יו"ר ועדת החקירה הממלכתית לבחינת תהליכי רכש כלי השיט והצללות
ונשיא בית המשפט העליון בדימוס
Vaada@VaadatKleyShayit.gov.il

שלום רב,

הנדון: בקשה לשקיפות מלאה בפרסום חומרי ועדת החקירה הממלכתית לעניין כלי השיט

- אני פונה אליך בשם מכון זולת לשוויון זכויות אדם, בעקבות פרסום החלטת ועדת החקירה הממלכתית לעניין כלי השיט ביום 24.6.24¹. ראשית אבקש לברך את הוועדה על עבודתה החשובה ועל פרסום החלטת ביניים המעלה ממצאים חמורים על התנהלות פסולה של אישי ציבור, בין היתר גם של ראש הממשלה בנימין נתניהו, אשר הובילה לשיבוש עמוק ושיטתי בתהליכי עבודה ולפגיעה במנגנוני קבלת ההחלטות בשורה של סוגיות רגישות. התנהלות זו סיכנה את ביטחון המדינה ופגעה ביחסי החוץ ובאינטרסים הכלכליים של מדינת ישראל. שליחת מכתבי האזהרה לגורמים הרלוונטיים הינה צעד משמעותי המחזק את יסודותיה הדמוקרטיים של ישראל, ואנו מודים על עבודת הוועדה המאומצת לטובת מטרה חשובה זו.
- פניה זו נעשית בהמשך לפניית הקודמות העוסקות בשקיפות ובפומביות הדיון, ביניהן פנייתו אליך ביום 28.12.22, בה ביקשתי לפרסם לציבור פירוט של מלוא פעולותיה של הוועדה מאז הקמתה.
- מכון זולת רואה בשקיפות ערך עליון לשמירת אמון הציבור במערכת השלטונית ולמיצוי תהליך החקירה באופן מיטבי. מתוך השקפה זו פעלנו במשך תקופה ארוכה, בשיתוף חברי הכנסת ובכירים לשעבר במערכת הביטחון, להבטחת שקיפות דיוני הוועדה. מאמצינו נשאו פרי בהחלטה שהתקבלה בדיון של ועדת החוץ והביטחון ביום 15.3.22, שבו העלינו את טענתנו כי אין מקום לאשר איפול מלא על דיוני ועדת החקירה והחלטותיה. בהמשך הדיון הצביעו חברי הוועדה והתקבלה החלטה פה אחד לפתוח לציבור את דיוני ועדת החקירה, למעט בנושאים נקודתיים שעשויים להצריך איפול, שהסמכות להחליט לגביהם תהיה בידך, כיו"ר ועדת החקירה².
- בהחלטה שפרסמה הוועדה ביום 24.6.24, נכתב כי הוועדה אספה עשרות אלפי מסמכים מגופים רלוונטיים, קיימה ראיונות רקע וגבתה עדויות מאישים שהיו מעורבים במישרין בנושאים הנחקרים.

¹¹ החלטה, ועדת החקירה הממלכתית לעניין כלי השיט (24.6.2024).

² החלטת ועדת החוץ והביטחון בעניין צמצום החיסיון על הדיונים והפרוטוקולים לעניין ועדת החקירה הממלכתית לבחינת תהליכי רכש כלי השיט והצללות, אתר הכנסת (15.3.2022).

סך הכל הוועדה שמעה 41 עדים ו-122 מרואיינים. עוד נכתב כי ועדת החקירה ניהלה את דיוניה בדלתיים סגורות, בטענה כי חלק הארי של העדויות עסק בסוגיות אשר פרסומן עלול להביא לפגיעה קשה בביטחון המדינה וביחסי החוץ שלה, וכי בכוונת הוועדה לפרסם בקרוב חלקים בלתי מסווגים מתוך העדויות.

5. אני פונה אליך היום בבקשה לפרסום הממצאים המלאים, לרבות המסמכים שנאספו והעדויות של אלו שהופיעו בפני הוועדה, תוך התחשבות בשיקולי ביטחון המדינה ויחסי החוץ שלה.

6. בהתאם לסעיף 18(א) לחוק ועדות חקירה, ברירת המחדל היא כי ועדת חקירה תדון בפומבי, והיא רשאית לקיים דיון, כולו או מקצתו, בדלתיים סגורות אם שוכנעה שהדבר דרוש לשם שמירה על בטחון המדינה, על יחסי החוץ של המדינה, על עניין כלכלי חיוני של המדינה או על דרכי הפעולה החסויות של משטרת ישראל, או לשם הגנה על המוסר או על שלומו של אדם.³ על כן, על הוועדה לפרסם את כלל החומרים והמצאים, למעט חלקים ספציפיים ופרטניים אשר אותם נדרש לחסות בהתאם לחוק.

7. בנוגע לסוגיות שאינן ביטחוניות, דוגמת ענייני רכש וכספי ציבור, ובעיקר תהליכי קבלת ההחלטות של הדרג המדיני וכיצד הובאו שיקולים כאלה או אחרים בחשבון, יש לפרסם מידע בעניינים באופן שקוף ככל הניתן, וזאת על מנת שניתן יהיה להבטיח את זכות הציבור לדעת ואת זכות העיון, שהינן זכויות יסוד במדינה דמוקרטית.

8. עיקרון פומביות הדיון הוא עיקרון יסוד בדמוקרטיה. כבר לאחר מלחמת לבנון השנייה, עתרה זהבה גלאון, נשיאת מכון זולת, לבג"ץ בעניינה של ועדת הבדיקה הממשלתית לחקירת אירועי מלחמת לבנון השנייה ("ועדת וינוגרד"), באמצעות עו"ד דפנה הולץ-לכנר. בפסק הדין נקבע כי יש לחייב את ועדת וינוגרד לפרסם את העדויות של שלושת הבכירים שהופיעו לפניו עוד לפני פרסום דו"ח הביניים של הוועדה.⁴ בעתירה נוספת שהגישה גלאון בנושא, קבעה נשיאת בית המשפט העליון דאז, השופטת בייניש, כי "זרימת מידע היא תנאי שבלעדיו לא ניתן לגבש דעות במשטר דמוקרטי". בעניין זה הוסיפה כבוד השופטת פרוקצ'יה כי "עקרון הפומביות הוא בעל מעמד על במשפט ובמשטר הדמוקרטי בישראל. הוא נועד להבטיח זרימת מידע חופשית בעניינים שלציבור עניין בהם ונותן ערובה חיונית ליכולתם של הפרט והכלל להשפיע על מהלכי השלטון... הפתיחות והשקיפות מאפשרות ביקורת, ובד בבד מגבירות את אמון הציבור ברשויות השלטון ובגופים המבקרים את פעולתו".⁵

9. פרסום המסקנות של ועדה שעבדה במחשכים, מעקר מתוכן זכויות בסיסיות של הציבור במדינה דמוקרטית: הזכות לדעת, זכות העיון ופומביות הדיון. זכות הציבור לדעת קריטית במיוחד בימים

³ חוק ועדות חקירה, תשכ"ט-1969.

⁴ בג"ץ 258/07 ח"כ זהבה גלאון נ' ועדת הבדיקה הממשלתית לבדיקת אירועי המערכה בלבנון 2006 (6.2.2007).

⁵ בג"ץ 1999/07 ח"כ זהבה גלאון נ' ועדת הבדיקה הממשלתית לבדיקת אירועי המערכה בלבנון (פורסם בנבו, 2.4.2007), פס' 2 לפסק דינה של השופטת פרוקצ'יה.

אלה, לאור משבר האמון החמור של הציבור הישראלי במוסדות המדינה בשל מתקפת השבעה לאוקטובר והמלחמה הנמשכת מאז.

10. לאור האמור לעיל, אני פונה אליך בבקשה לפרסום הממצאים המלאים של עבודתה החשובה של הועדה, בהתחשב בשיקולי ביטחון המדינה ויחסי החוץ שלה. במיוחד אנו מבקשים לפרסם דוח ביניים מלא של הוועדה, ולחשוף את כל העדויות והמסמכים הרלוונטיים, על מנת להבטיח שהציבור יוכל לקבל תמונה מלאה ומדויקת של הממצאים והעדויות שהוצגו עד כה. כל אלו הם צעדים חשובים להבטחת שקיפות ופומביות הדיון. התנהלות בהתאם לעקרונות אלו תגביר את אמון הציבור בתהליך החקירה, תמנע את הצורך בפניות חוזרות ונשנות מצד ארגונים ואנשים פרטיים לבתי המשפט בבקשות לחשיפת מידע, תאפשר חקירה אמיתית ובלתי תלויה, תביא למיצוי האמת, ותבטיח שהחלטות מתקבלות מתוך ידיעה מלאה ושיקול דעת אמיתי.

בכבוד רב,

עינת עובדיה,

מנכ"לית מכון זולת

